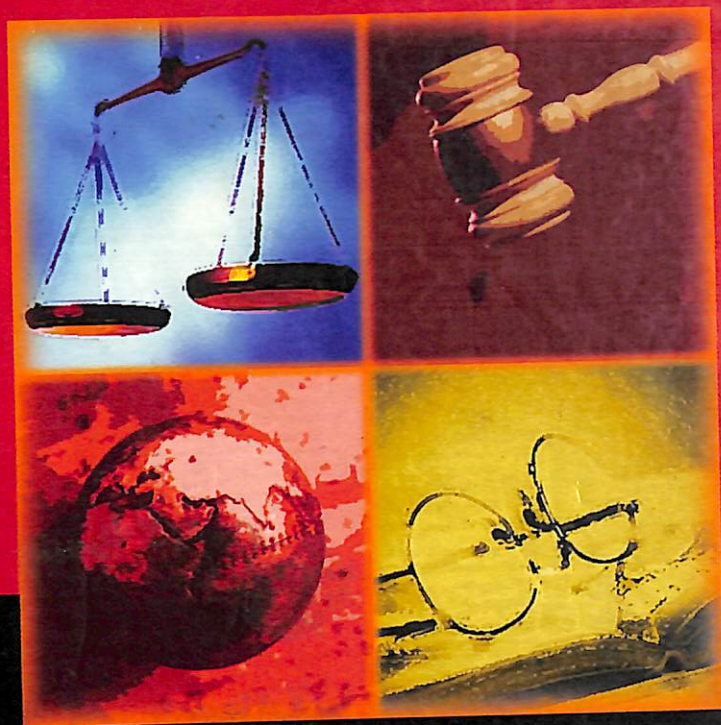

344
x20

Є.О. Харитонов
А.І. Дрішлюк

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Елементарний курс

Навчальний посібник

УНІВЕРСИТЕТСКА
КНИГА

347
220

Є. О. Харитонов
А. І. Дрішлюк

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Елементарний курс

Навчальний посібник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів

БІБЛІОТЕКА ХУПС

№ 130811

НАВЧАЛЬНИЙ ФОНД

Суми · 2006
Університетська книга

УДК 347(477)(075.8)
ББК 67.9(4УКР)404я73
Х20

Рекомендовано до друку вченою радою Одеської національної юридичної академії. Протокол № 2 від 10.10.05

Рецензенти:

Погрібний О.О., академік Академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України, професор, перший проректор Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції;
Жилінкова І.В., доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, м. Харків

Гриф надано Міністерством освіти і науки України.
Лист № 1/11-7785 від 29.12.05

Х20 Харитонов Є.О., Дрішлюк А.І.
Цивільне право України. Елементарний курс: Навчальний посібник.
– Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 352 с.

ISBN 966-680-244-9

У посібнику з урахуванням оновленого цивільного законодавства України викладені основні питання цивільного права згідно з програмою відповідного курсу. Акцентується увага на основних інститутах цивільного права, аналізуються положення Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів, що регламентують цивільні відносини.

Рекомендовано широкому колу осіб, які цікавляться та/або вивчають цивільне право України.

ББК 67.9(4УКР)404я73

ISBN 966-680-244-9

© Харитонов Є.О., Дрішлюк А.І.,
2006
© ТОВ «ВТД «Університетська
книга», 2006

З М І С Т

Вступ	7
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА	9
Глава 1. Цивільне право та цивільне законодавство	10
1.1. Цивільне право як право приватне	10
1.2. Поняття цивільного права	12
1.3. Форми цивільного права (цивільне законодавство) України ...	18
1.3.1. Поняття цивільного законодавства	18
1.3.2. Акти цивільного законодавства України	21
1.3.3. Договори	26
1.3.4. Звичаї	27
1.3.5. Міжнародні договори	28
1.3.6. Прогалини цивільного права (законодавства) і способи їх подолання	30
1.4. Цивілістична думка в Україні	36
Розділ II. РЕЧОВЕ ПРАВО ТА РЕЧОВІ ПРАВА	41
Глава 2. Загальні положення	42
2.1. Поняття речового права і речових прав (прав на речі)	42
2.2. Класифікація речових прав	43
2.3. Речі як об'єкти речових прав	44
2.4. Особливості речово-правового захисту	47
2.5. Концепція регулювання речових прав у ЦК України	48
Глава 3. Право власності	51
3.1. Поняття права власності	51
3.2. Зміст права власності (права власника) і його здійснення	53
3.3. Види права власності	57
3.4. Право індивідуальної і спільної власності	59
3.5. Набуття права власності	65
3.6. Припинення права власності	70
3.7. Захист права власності	75
Глава 4. Речові права на чуже майно	83
4.1. Загальна характеристика прав на чужі речі (майно)	83
4.2. Право володіння чужим майном	84
4.3. Сервітути	86
4.4. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис)	90
4.5. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій)	93
4.6. Права управління чужими речами	97

Глава 5. Право інтелектуальної власності.....	101
5.1. Право інтелектуальної власності як вид речового права	101
5.2. Суб'єкти права інтелектуальної власності	102
5.3. Об'єкти права інтелектуальної власності	104
5.4. Підстави набуття права інтелектуальної власності	105
5.5. Зміст права інтелектуальної власності	106
5.6. Здійснення права інтелектуальної власності	110
5.7. Захист права інтелектуальної власності	113
Розділ III. ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ	117
Глава 6. Загальні положення про зобов'язання	118
6.1. Поняття та система зобов'язального права	118
6.2. Поняття зобов'язання та його структура	119
6.3. Суб'єкти зобов'язання. Множинність осіб у зобов'язанні. Зобов'язання на користь третьої особи	120
6.4. Заміна осіб у зобов'язанні	121
6.5. Підстави виникнення зобов'язань	123
6.6. Види зобов'язань	124
6.7. Поняття виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань	126
6.8. Поняття і способи забезпечення виконання зобов'язань	128
6.9. Спеціальні засоби забезпечення	130
6.10. Припинення зобов'язань	135
6.11. Поняття відповідальності за порушення зобов'язання	139
Глава 7. Загальні положення про договір	140
7.1. Поняття цивільно-правового договору, його функції	140
7.2. Класифікація цивільно-правових договорів	141
7.3. Зміст договору. Умови договору та їх види	145
7.4. Укладання договору та його стадії	146
7.5. Виконання договору. Випадки припинення договорів	147
Глава 8. Договори, спрямовані на передачу права власності.....	149
8.1. Загальна характеристика договору купівлі-продажу	149
8.2. Види договорів купівлі-продажу	150
8.3. Вимоги щодо предмета договору купівлі-продажу	152
8.4. Права покупця в разі продажу товару неналежної якості	154
8.5. Відповідальність за шкоду, завдану товаром неналежної якості	156
8.6. Купівля-продаж товарів тривалого користування в розстрочку платежу	157
8.7. Продаж товарів із використанням автоматів. Договір з умовою доставки товару покупцеві. Договір найму-продажу	159
8.8. Продаж за зразками	162
8.9. Договір міни	165
8.10. Договір поставки	166
8.11. Договір постачання через приєднану мережу	167
8.12. Договір дарування	168
8.13. Договір ренти	168
8.14. Договір довічного утримання (догляду)	169

Глава 9. Договори, спрямовані на передачу майна в користування	170
9.1. Договір найму (оренди)	170
9.2. Договір прокату	171
9.3. Найм (оренда) земельної ділянки	174
9.4. Найм (оренда) будівлі або іншої капітальної споруди	177
9.5. Найм (оренда) транспортного засобу	178
9.6. Договір лізингу	181
9.7. Договір найму (оренди) житлового приміщення	187
9.8. Договір позички	188
9.9. Договір комерційної концесії	189
9.10. Договори про передачу прав інтелектуальної власності в користування	190
Глава 10. Договори про виконання робіт	192
10.1. Договір підряду	192
10.2. Договір побутового підряду. Особливості укладання	194
10.3. Договір будівельного підряду	196
10.4. Договір підряду на проектні та пошукові роботи	198
10.5. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських і технологічних робіт	200
Глава 11. Договори про надання послуг	203
11.1. Загальна характеристика договору про надання послуг	203
11.2. Договір перевезення	204
11.3. Договір чартеру (фрахтування)	208
11.4. Договір перевезення пасажирів і багажу	209
11.5. Відповідальність перевізника за втрату, пошкодження або псування вантажу, прийнятого до транспортування	210
11.6. Договір про транспортне експедирування	211
11.7. Договір зберігання	212
11.8. Договір страхування	213
11.9. Договір доручення	220
11.10. Договір комісії	222
11.11. Договір управління майном	225
11.12. Договір позики	231
11.13. Кредитний договір	232
11.14. Договір банківського вкладу. Види банківських вкладів ...	233
11.15. Договір банківського рахунку	234
11.16. Договір факторингу	236
11.17. Форми, способи та порядок розрахунків в Україні	239
11.18. Окремі способи розрахунків	241
Глава 12. Договори, спрямовані на цілі, єдині для всіх учасників (загальноцільові договори)	245
12.1. Договір про спільну діяльність	245
12.2. Договір простого товариства	247
Глава 13. Недоговірні зобов'язання	250
13.1. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу	250
13.2. Право на вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без доручення. Порядок компенсації здійснених витрат	252

13.3. Рятуння здоров'я і життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи	252
13.4. Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи	253
13.5. Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави	256
13.6. Загальна характеристика зобов'язань із заподіяння шкоди	258
13.7. Деліктні зобов'язання і відповідальність за завдання шкоди	262
13.8. Поняття немайнової шкоди, умови її відшкодування	264
Розділ IV. СПАДКОВЕ ПРАВО	269
Глава 14. Загальні положення про спадкування	270
14.1. Поняття спадкування	270
14.2. Підстави відкриття спадщини	273
14.3. Місце відкриття спадщини	274
14.4. Особливості спадкування окремих об'єктів	276
Глава 15. Спадкування за заповітом	280
15.1. Поняття заповіту	280
15.2. Зміст заповіту	282
15.3. Обов'язкова частка	286
15.4. Заповіт подружжя	288
15.5. Форма заповіту	289
15.6. Зміна і скасування заповіту	293
15.7. Тлумачення заповіту	294
15.8. Недійсність заповіту	295
Глава 16. Спадкування за законом	296
16.1. Загальні положення	296
16.2. Перша черга спадкоємців за законом	297
16.3. Наступність черг спадкоємців за законом	299
16.4. Спадкування за правом представлення	302
16.5. Здійснення права на спадкування	303
16.6. Виконання заповіту	317
16.7. Оформлення права на спадщину	322
16.8. Спадковий договір	326
Список літератури	334
Основна використана література	334
Рекомендована література для поглибленого вивчення курсу «Цивільне право України»	334